

TOBB ETÜ Akademik Açık Arşivi (AKAÇAR)

Çalışma Esasları

Amaç

1. Üniversitemizde basılı ve elektronik ortamda üretilmekte olan akademik çalışmaları, (makale, kitap/kitap bölümleri, tez, proje, rapor, konferans bildirimleri/sunumlar, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş, video kaydı vb.) bir araya toplamak ve uluslararası açık erişim standartlarına uygun TOBB ETÜ Akademik Açık Arşivini (AKAÇAR) oluşturarak hizmete sunmak.
2. Bilimsel yayınlarımızın Yükseköğretim Kurulu bünyesinde kurulacak Yükseköğretim Açık Arşiv Sistemi aracılığıyla harmanlanarak açık erişim standartlarına uygun biçimde dünya bilim çevrelerinin hizmetine sunulması çalışmalarına dahil olmak
3. Atama ve yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmaların AKAÇAR'da saklanmasını sağlamak.

Dayanak

Bu esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Bu çalışma esasları metninde adı geçen;

- a) **Açık Erişim:** Araştırmacıların bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- b) **Akademik Arşiv:** Kurumsal Akademik Arşivlerde arşivlenen yayınların merkezi olarak harmanlanmasını ve açık erişime sunulmasını,
- c) **İvedi Arşivleme/Opsiyonel Erişim:** Akademik çalışmaların hakem denetiminden geçmiş biçimlerinin ivedilikle Üniversite Akademik Arşiv sisteminde tercihen 6 ayı geçmemek üzere uygun görülen zamanda açılmak üzere arşivlenmesi ve erişime açılması sürecini,
- d) **Arşivleme:** Akademik çalışmaların Üniversite Akademik Arşiv sisteminde depolama sürecini,
- e) **Ambargo:** Araştırma sonuçlarının belli bir süre (6 veya 12 ay) erişime kapalı tutulmasını,
- f) **Üniversite:** TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'ni,
- g) **AKAÇAR:** TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinde üretilen akademik çalışmaların arşivlenerek açık erişime sunulduğu TOBB ETÜ Akademik Açık Arşiv Sistemini ifade eder.

Bağlam

Üniversitenin araştırma çıktılarına erişilebilirlik:

- a) Araştırma çıktılarının açık erişimli olarak yayımlanması, Üniversitemizin görünürlüğünü ve yeni yapılacak araştırmalarda kamu ve özel sektörden daha fazla proje desteği alınmasını sağlayacaktır.
- b) Üniversitemiz bünyesinde üretilen bilimsel bilgiyi, etik kurallar ve yasalar çerçevesinde özgürce erişilebilir kılarak tüm araştırmacılar için nitelikli bilgi ve buna dayalı ürün ve hizmetlerin meydana getirilmesi çabalarına katkı yapmış olacaktır.
- c) Üniversitemiz ile diğer üniversiteler ve YÖK tarafından yürütülen arşivleme çalışmaları sonunda Türk Yükseköğretim Sisteminin ürettiği tüm bilimsel çıktıların merkezi olarak harmanlanması; miktarın belirlenmesini, ulusal ve uluslararası tüm kullanıcılara açık erişimli olarak sunulmasını sağlayacaktır.

İlkeler

1. Üniversite, mensuplarına ait hakem değerlendirmesinden geçmiş tüm makalelerin AKAÇAR'da tutulmasını sağlamak ve makale sürümlerine en üst düzeyde erişimi desteklemek için aşağıdaki süreçleri takip eder.
 - a) Arşivleme: Üniversite mensupları hakem değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanması için onaylanmış makalelerinin bu sürümünü AKAÇAR'da ivedi olarak arşivlerler.
 - b) Açık Erişim / Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim: Üniversite mensuplarının yayınlarını "Açık Erişim" seçeneği ile dergilere yayımlanmak üzere göndermesi desteklenir. Yazarın yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim "kamuya açık erişim" ve "ambargo süresi sonunda açık erişim" (ambargo süresi 6-12 ayı geçmemelidir) olmak üzere iki başlıkta uygulanır.
2. Lisansüstü tezler AKAÇAR'da saklanır. Çalışmalarını yayımlamak veya buluşları için 'patent almak isteyen araştırmacılar, araştırmalarını gecikmeli olarak tarihleyerek koymalıdır. Süre bitiminde bu yayınlar otomatik olarak erişime açılır.
3. Telif hakkı olan araştırmaların üst verileri kullanılabilir olduğunda, mümkün olan en kısa sürede arşivlenmeli ve bu üst veriler arşivleme anından itibaren açık erişimli olmalıdır.
4. Atama ve yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmalar da arşivlenir.
5. Üniversite kütüphanesi, yayınların derlenmesi ve standartlara uygun olarak Arşiv sisteminde arşivlenmesi için üniversite mensuplarıyla koordineli olarak çalışır.
6. Üniversite Bilgi Teknolojileri Müdürlüğü, sistemin kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi ve Yükseköğretim Akademik Arşiv Sistemine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini koordine eder.

7. Üniversitede yapılan araştırmalarla ilgili verilerin toplanması, korunması ve diğer araştırmacılar tarafından yeniden kullanılması amacıyla erişime açılması için “araştırma verilerinin yönetimi” konusunda, uygun sistem alındığında esaslar ayrıca belirlenir.

8. Akademik çalışmalar daha önce farklı bir üniversitenin kurumsal arşivinde arşivlenmişse ve internet aracılığıyla erişilebilir durumda ise, AKAÇAR’da yeniden arşivlenmesine gerek yoktur.

Lisanslama

Yasal koşullar çerçevesinde her üniversite mensubu akademik çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile AKAÇAR’da depolamaya onay verir. Bu politika Rektör Yardımcısı tarafından takip edilir.

Çok Yazarlı Çalışmalarda Depolama Sorumluluđu

Üniversite mensupları birden fazla kurumdan, birden fazla yazarla işbirliği yaparak gerçekleştirdikleri çalışmalarını AKAÇAR’da depolayabilirler. Birden fazla üniversite mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çalışmalarda ise kaynağı sadece ilk yazar depolar.

Uygulama

Kütüphane Danışma Kurulu AKAÇAR’la ilgili esasları ve uygulamaları belirler ve esasların yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda ise her üç yılda bir değerlendirilmesini gerçekleştirir.

Bu esaslar ve yapılacak değişiklikler Rektör onayı ile yürürlüğe girer.